

Planeringsstrategi för Ydre kommun

Gäller för mandatperioden 2023–2026

Innehåll

Syfte	4
Relevanta lagrum	5
SFS (2020:76) Lag om ändring av Plan- och bygglagen (PBL).....	5
Plan- och bygglagen (SFS 2010:900).....	5
Förändringar av betydelse för översiktsplanens aktualitet	6
Nationella förändringar.....	6
Ändringar av lagstiftning.....	7
Digital samhällsbyggnadsprocess.....	9
Riksintresserevidering.....	9
Gestaltad livsmiljö.....	9
Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad.....	10
Regionala förändringar.....	10
Regional utvecklingsstrategi.....	10
Målbild 2040 för Region Östergötlands engagemang i regional tågtrafik.....	11
Målbild 2030 för Region Östergötlands engagemang i regional busstrafik.....	11
Fördjupad vattenförsörjningsplan 2020.....	12
Energi- och klimatstrategi för Östergötland.....	12
Regional livsmedelsstrategi Östergötland.....	12
Kommunala förändringar.....	12
Ny kommunvision i Ydre.....	13
Naturvårdsprogram Ydre kommun.....	13
Vattentjänstplan.....	13
Synpunkter på översiktsplanens aktualitet från Länsstyrelsen	14
Översiktsplanens aktualitet i förhållande till kraven i Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)	15
Samlad bedömning från samhällsbyggnadskontoret	19

Inledning och bakgrund

I april 2020 ändrades Plan- och bygglagens tredje kapitel som behandlar kommuners översiktsplaner. Ändringen innebär att kommunfullmäktige varje mandatperiod ska aktualitetspröva kommunens gällande översiktsplan genom att anta en planeringsstrategi. Detta ska göras senast 24 månader efter ordinarie val. Syftet med lagändringen är att kommunernas översiktsplanering ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Planeringsstrategin är ett nytt verktyg för en mer kontinuerlig översiktlig planering. Planeringsstrategin ersätter det tidigare kravet på att kommunfullmäktige minst en gång varje mandatperiod ska aktualitetspröva översiktsplanen.

En antagen planeringsstrategi innebär dock inte att översiktsplanen uppdateras utan strategin ska enbart beskriva vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver uppdateras. Det kan till exempel handla om att kommunen i planeringsstrategin anger att det finns ett behov av att se över den kommunomfattande översiktsplanen, eller att översiktsplanens detaljeringsgrad behöver ändras för en viss del av kommunen. Det kan även handla om att den befintliga planen behöver ändras för att tillgodose ett visst allmänt intresse, såsom vindkraft, strandskydd, grönområden, kulturmiljö eller utbyggnad av infrastruktur.

I planeringsstrategin ska kommunen fokusera på de strategiska frågor som leder mot målen i kommunens vision med utvecklingen av den fysiska miljön. Genom att arbeta kontinuerligt med strategin kan kommunen fånga de ändrade planeringsförutsättningarna som sker och beskriva prioriteringar och satsningar i kommunens fortsatta översiktsplanering. Planeringsstrategin kan därför ändras från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Det är upp till kommunen att bestämma vilka delar som ska ändras.

Kommunen är skyldig att ha en aktuell översiktsplan. Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom avsett tidsintervall anses översiktsplanen i sin helhet vara inaktuell, det vill säga även inklusive eventuella ändringar för en viss del av kommunen och tillägg avseende ett visst allmänt intresse. Detta börjar gälla efter den 11 september 2024. Om

kommunen varken antagit en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan, som har vunnit laga kraft, inom två år efter ett ordinarie val måste kommunen påbörja arbetet med att ta fram en ny översiktsplan.

Ydre kommun har påbörjat arbetet med att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan, dock kommer den inte att ha vunnit laga kraft innan 11 september 2024. Därför behöver nu en planeringsstrategi tas fram. Om detta inte sker anses översiktsplanen i sin helhet, inklusive tillägget om Vindkraftsplanen, vara inaktuell. En inaktuell översiktsplan försvårar handläggningen av bygglov och förhandsbesked, dessutom kan det försvåra andra prövningar av tillstånd och ärenden enligt andra lagstiftningar såsom Miljöbalken. En inaktuell översiktsplan betyder även att utpekade LIS-områden för upphävande eller dispens från strandskyddet inte längre gäller. Vidare innebär en inaktuell översiktsplan att andra myndigheter får göra egna bedömningar gällande hanteringen av den fysiska miljön vid beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken. Det är också viktigt att översiktsplanen är aktuell för att företrädare för regional och statlig planering ska kunna väga in kommunens ställningstaganden.

Syfte

Planeringsstrategin ska vara ett verktyg för politiska prioriteringar. Den beskriver i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell i förhållande till vissa krav i plan- och bygglagen. Det vill säga huruvida översiktsplanen ger tillräckligt stöd och avsedd vägledning för beslut angående mark- och vattenanvändning och den byggda miljön.

Syftet med planeringsstrategin är att främja en kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den

aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.

Mer specifikt är syftet med planeringsstrategin för Ydre kommun att bedöma om gällande översiktsplan är aktuell genom att:

- Redogöra för länsstyrelsens underlag för planeringsstrategi
- Redogöra för ändrade strategiska förutsättningar i övrigt
- Redogöra översiktsplanens aktualitet i förhållande till kraven i Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)
- Redogöra för det pågående arbetet med att ta fram en ny översiktsplan

Relevanta lagrum

SFS (2020:76) Lag om ändring av Plan- och bygglagen (PBL)

I april 2020 infördes flera ändringar i 3 kap. - Översiktsplan - PBL med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Lagändringen innebär att kommunerna i princip ska anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Dessutom fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Det kapitel och paragrafer som är aktuella för planeringsstrategin i plan- och bygglagen är: 3 Kap. 23-26 §§.

3 Kap. 23 §. Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige:

1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och
2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

En planeringsstrategi kan ändras fram till nästa ordinarie val.

Kraven i första stycket gäller dock inte om fullmäktige i stället antar en ny översiktsplan inom den tid som anges där. Lag (2020:76).

24 § När kommunfullmäktige har antagit eller ändrat planeringsstrategin ska kommunen inom två veckor från det att beslutet har tillkännagetts

1. skicka strategin och ett protokollsutdrag med beslutet till Boverket, länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs, och
2. hålla strategin tillgänglig på kommunens webbplats, tills en ny strategi antas. Lag (2020:76).

25 § En översiktsplan är aktuell från det att planen har fått laga kraft eller kommunfullmäktige har antagit en planeringsstrategi enligt 23 § och fram till 24 månader efter nästa ordinarie val, om inte fullmäktige i en sådan strategi har bedömt att planen helt eller delvis inte är aktuell.

En översiktsplan upphör att vara aktuell när den tid som anges i första stycket har löpt ut, om inte fullmäktige innan dess antar en planeringsstrategi. Lag (2020:76).

26 § Länsstyrelsen ska i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige. I underlaget ska länsstyrelsen ange

1. hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen, och
2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Länsstyrelsen ska även lämna ett sådant underlag till kommunen när kommunen begär det.

Förändringar av betydelse för översiktsplanens aktualitet

Följande del utgör den sammanställning av nationella, regionala och kommunala mål, planer eller riktlinjer som har förändrats sedan översiktsplanen antogs (2013) och som kan påverka översiktsplanens aktualitet.

Nationella förändringar

I översiktsplanen ska kommunen redovisa nationella mål som har betydelse för kommunens ställningstaganden. Nedan redovisas de mål och lagar som har betydelse för Ydre kommun.

Ändringar av lagstiftning

I Plan- och bygglagen som Miljöbalken sker det ständigt förändringar vilka påverkar kommunernas arbete med den fysiska planeringen och ställningstaganden gällande mark- och vattenanvändningen. Sedan 2013, då Ydre kommuns gällande översiktsplan antogs, har det skett en rad förändringar som påverkar översiktsplanens aktualitet. Dessa listas nedan.

Plan- och bygglagen, PBL, (2010:900)

- o I januari 2014 infördes en ny punkt i 2 kap. 5 § PBL för att tydliggöra sambandet mellan PBL och lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar vilket i juli 2014 ledde till att krav på redovisning i kommunernas översiktsplaner om hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder infördes (SFS 2014:224).
- o I januari 2015 infördes bestämmelser i 5 kap. 7 § PBL om att detaljplaneläggning som inte är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande ska handläggas med ett utökat planförfarande (SFS 2014:900).
- o I augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll vad gäller kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra (SFS 2018:1370).

- o I april 2020 infördes flera förändringar i 3 kap. – Översiktsplan – PBL med syftet att översiktsplanering ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser (SFS 2020:76).

[Miljöbalken \(1998:808\)](#)

- o I januari 2018 infördes ett nytt 6 kap. – Miljöbedömningar – i miljöbalken vilket exempelvis innebär nya och ändrade ord och uttryck för att tydliggöra processer om miljöbedömning (SFS 2017:955).

[Lag \(2000:1383\) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar](#)

- o I januari 2014 trädde omfattande ändringar av lagen i kraft. Bland annat anges att de riktlinjer som kommunerna ska ta fram för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av kravet i 3 kap. PBL om att kommunen i översiktsplanen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder (SFS 2013:866).
- o I oktober 2022 trädde ändringar av lagen i kraft. Dessa innebär bland annat att kommunen ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden (SFS 2022:385).

[Lag \(2018:1197\) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#)

- o I januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även i en del andra bestämmelser i PBL uttrycks barns intressen.

Ändring i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

o Riksdagen beslutade den 20 juni 2022 om ändringar i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Ändringarna trätt i kraft den 1 januari 2023. I korthet innebär de följande.

Bestämmelsen i 6 § LAV om kommunens ansvar att ordna allmänna vattentjänster har ändrats för att bli mera flexibel. Kommunen har enligt 6 § LAV en skyldighet att bestämma verksamhetsområde och att tillgodose behovet av vattentjänster inom verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning, om det är så att vattenförsörjning eller avlopp behöver ordnas i ett större sammanhang med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Bestämmelsen har kommit att tolkas så att kommunens skyldighet kvarstår även om va-frågan löses eller kan lösas med godtagbara enskilda va-lösningar.

Vidare har det införts en bestämmelse i LAV om att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska också innehålla en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid ökad belastning på grund av skyfall.

Digital samhällsbyggnadsprocess

Regeringen har gett ett flertal myndigheter i uppdrag att arbeta med utvecklingen av en digitalt anpassad plan- och bygglagstiftning med syfte att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Målet är en helt digital samhällsbyggnadsprocess.

För översiktsplaneringen innebär detta att regeringen har gett Boverket i uppdrag att ta fram föreskrifter och en digital standard. Boverket har numera lanserat ÖP-modellen 2.1 som är en databasmodell kommunerna kan använda för att lagra och arbeta med sin översiktsplan. I nuläget är det enbart rekommenderat, inte tvingat, att kommunerna använder sig av Boverkets modell. Boverket har påbörjat arbetet med att arbeta fram en utvecklad ÖP-modell, ÖP-modell 3.0. Regeringen har beslutat att alla översiktsplaner som påbörjas efter 1 januari 2027 ska vara digitala.

Riksintresserevidering

Det pågår en revidering av riksintressen och flera myndigheter jobbar för att granska och se över sina riksintresseanspråk. Det kan medföra att Ydres riksintressen kan komma att ändras. Ändringar av riksintressen är bra att känna till för kommunerna men det innebär inte att översiktsplanens ställningstagande ändras i stort.

Gestaltad livsmiljö

Propositionen "Politik för gestaltad livsmiljö" (Prop. 2017/18:110) antogs av riksdagen 2018. Målet med propositionen är att öka statusen och insatserna för god arkitektur. Boverket menar att ett gemensamt skapande och en helhetssyn på den gestaltade livsmiljön är kärnan i politiken för arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Det är en politik som på ett tydligt sätt tar utgångspunkt i människan, hennes behov och livskvalitet vid formandet och förvaltandet av våra livsmiljöer. Utgångspunkten finns även ur allas rätt till miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara. Gestaltad livsmiljö ska ses som ett sammanhållet område där alla dessa perspektiv samspelar och berikar varandra.

Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Syftet med strategin är att bidra till energiomställningen genom att skapa förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett hållbart sätt. Strategin fokuserar på en utvecklad planeringsprocess för vindkraft.

Regionala förändringar

Nedan redovisas några av de regionala planer och program som berör Ydre kommuns översiktsplanering. Regionen och Länsstyrelsen arbetar frekvent med att ta fram underlag och utredningar som kan vara hjälpsamma i kommunernas arbete med fysisk planering.

Regional utvecklingsstrategi

Region Östergötland antog en regional utvecklingsstrategi (RUS) i oktober 2021 och beskriver regionens gemensamma utveckling med sikte på 2040. En utveckling av det

arbetet har mynnat ut i en *Rumslig strategi för Region Östergötland* som preciserar den rumsliga inriktningen av utvecklingsstrategin genom att ge en fördjupad bild av hur Östergötland fungerar idag och bör knytas samman framåt. Kommunerna i Östergötland har varit med i dialog under hela arbetet och fortsätter vara det. I strategin presenteras olika principer som kommunerna i Östergötland förväntas förhålla sig till vilket leder till att de behöver arbetas in i den fysiska planeringen. Målet är en rumslig strategi för Östergötland med en väl avvägd rumslig inriktning för Östergötland (strukturbild) som anger en tydlig prioritering av olika platsers funktioner och relationer.

Framöver kommer regionen att komplettera med utredningar och planeringsunderlag, det pågår även utredningar för tillfället som kommer att bli aktuella för kommunernas översiktliga planering. Några av dessa är:

- Vardagsgeografi över länsgräns
- Framtidens hälso- och sjukvård
- Kompetensförsörjningens rumsliga dimensioner

Målbild 2040 för Region Östergötlands engagemang i regional tågtrafik

Syftet med den tågstrategiska målbilden är att visa en samlad bild för hur Region Östergötland ska agera strategiskt för att tillgodose resandebehovet med tågtrafik. Resandet med tåg har under senare år ökat kraftigt till, från och inom Östergötland och förväntas öka ännu mer med Ostlänkens tillkommande. Tågtrafik har hög kapacitet, är miljövänlig i drift, erbjuder korta restider och kan starkt bidra till hållbar regional utveckling.

Fokus i utredningen och för målbilden har varit Östgötapendelns sträckning och dess kommande behov av kapacitet. Även övriga trafiksystem som berör regionen har beaktats. Utgångspunkten är ett målrår, "2040", då Ostlänken finns på plats till och med Linköping. På så sätt utgör målbilden en grund för Regionen själv och för aktörer i regionen att förhålla sig till, samt svarar upp mot Ostlänken. Målbilden är skriven med utgångspunkt från regionens perspektiv med ambitionen att se förbi administrativa gränser. De regionalpolitiska målen har varit utgångspunkt för arbetet. Den är således en tolkning, en konkretisering i form av strategisk regional tågtrafik, av de mål som redan återfinns i det regionala

utvecklingsprogrammet (RUP) och det regionala trafikförsörjningsprogrammet (RTP). Målbilden är underordnad dessa dokument, och ska bistå till att uppnå det som står i dem.

Målbild 2030 för Region Östergötlands engagemang i regional busstrafik

Målbild 2030 för Region Östergötlands engagemang i regional busstrafik är under framtagande och kommer att utgöra underlag framöver i kommunernas fysiska planering. Målbilden ska förtydliga busstrafikens roll och struktur i Östergötlands trafiksystem. Den ska vara en samlad strategisk bild som styr mot kollektivtrafikens beslutande politiska mål och ska visa på en röd tråd från de politiska målen till hur den regionala busslinjetrafiken bedrivs. Vidare ska målbilden utgöra ett verktyg för Östgötatrafikens uppdrag att tillsammans med länets kommuner utveckla ett sammanhållet och effektivt trafiksystem.

Fördjupad vattenförsörjningsplan 2020

Länsstyrelsen Östergötland har upprättat en Fördjupad vattenförsörjningsplan 2020 som syftar till att ta ett helhetsgrepp över Östergötlands vattenförsörjning och skapa en samsyn kring gemensamma prioriteringar och åtgärder. Planen kan användas som underlag vid bland annat samhällsplanering, miljö- och hälsoskydd, prövning och klimatanpassning.

Energi- och klimatstrategi för Östergötland

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Östergötland antagit den andra gemensamma energi- och klimatstrategin för Östergötland. Den aktuella strategin gäller från 2024-2027. Strategin har tagits fram genom en bred och nära samverkan med runt nittio av länets aktörer. De har aktivt deltagit i workshops och svarat på enkäter samt på remissen för strategin. Strategin ska ge vägledning för det fortsatta energi- och klimatarbetet i länet och fungera som ett stöd till kommuner, näringsliv och andra organisationer. Strategin innehåller ett övergripande och fyra underliggande mål. Dessa utgår från de internationella mål och avtal som finns, såsom Parisavtalet, och ligger i linje med de nationella mål som är antagna för Sverige.

Regional livsmedelsstrategi Östergötland

Livsmedelsstrategin utgör en viktig komponent i översiktlig planering såväl som mellankommunal samordning och kommer till nytta vid överväganden om markhushållning, livsmedelsproduktion och lokal näringslivsutveckling. Strategin togs fram 2017.

Kommunala förändringar

I följande del beskrivs några av det nya kommunala mål och planer som är nya och i stor grad påverkar kommunens fysiska planering.

Ny kommunvision i Ydre

Sedan översiktsplanen från 2013 antogs har Ydre kommun arbetat fram nya politiska visioner och viljeinriktningar som kan komma att påverka aktualiteten för översiktsplanen. Visionen för Ydre kommun är: *"Tillsammans tar vi sikte mot en hållbar landsbygd."*

Till visionen hör viljeinriktningar med tillhörande uppdrag som fungerar som övergripande inriktning för hur Ydre kommun och dess verksamheter ska utvecklas under mandatperioden. Från och med 2024 jobbar kommunens förvaltningar utifrån fem viljeinriktningar och tio uppdrag, två per viljeinriktning, framtagna av den politiska majoriteten. Viljeinriktningarna lyder:

- Ydre tar sikte mot en hållbar kommun för alla
- Ydre ger förutsättningar för varje individ att utvecklas
- Ydre främjar ett tryggt och självständigt liv
- Ydre stärker företagande och bidrar till ett rikt föreningsliv
- Ydre är en attraktiv kommun för medborgare och medarbetare.

Naturvårdsprogram Ydre kommun

Ett nytt naturvårdsprogram tas fram som gäller för hela Ydre kommun och ska införlivas i översiktsplaneringen. Naturvårdsprogrammet utgör en samlad dokumentation av naturvårdens intressen och ska vara kommunens långsiktiga policydokument vad gäller bevarandet av de naturvärden som finns inom kommunen. Vid bedömningar rörande mark-

och vattenanvändning är Naturvårdsprogrammet ett beslutsunderlag bland andra och avvägningar mellan naturvårdsintressen och andra intressen kan behöva göras. Naturvårdsprogrammets karta över värdefulla naturmiljöer tjänstgör också som naturkarta i kommunens översiktsplan.

Vattentjänstplan

Ydre kommuns vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Vattentjänstplanen ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid ökad belastning på grund av skyfall. Detta är något som med fördel samordnas med översiktsplanarbetet.

Bostadsförsörjningsriktlinjer

Målet med riktlinjerna på nationell nivå är att utveckla en socialt hållbar bostadsförsörjning för Sverige. Arbetet med bostadsförsörjningen ska särskilt främja jämlika uppväxtvillkor samt motverka boendesegregation och hemlöshet samt ger förutsättning för alla att leva i goda bostäder. Ydre kommun är i uppstartsfas med att ta fram nya bostadsförsörjningsriktlinjer som kommer att utgöra ett viktigt underlag för framtida översiktlig planering samt för att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder i kommunen.

Synpunkter på översiktsplanens aktualitet från

Länsstyrelsen

Inför kommunens bedömning av översiktsplanens aktualitet ska Länsstyrelsen enligt 3 kap 26 § Plan- och bygglagen tillhandahålla ett underlag för kommunen att utgå ifrån. Syftet är att hjälpa kommunen göra en bedömning om översiktsplanen är aktuell eller inte.

Underlaget utgör en redovisning av vilka statliga och mellankommunala intressen som kan

ha betydelse för översiktsplanens aktualitet och ska ange hur länsstyrelsen bedömer att de berörda intressena förhåller sig till översiktsplanen samt om någon del av länsstyrelsens granskningsyttrande inte längre gäller.

Länsstyrelsen uppmuntrar Ydre kommun i sitt underlag inför kommunens beslut om planeringsstrategi (401-16259-2021; KS 2021/15) att ta fram en ny kommunomfattande översiktsplan senast 24 månader efter ordinarie val. Länsstyrelsen bedömer att granskningsyttrandet (401-3278-1; KS 2008/125) till nu gällande kommuntäckande översiktsplan fortfarande är aktuellt och konstaterar att inga nya riksintresseanspråk förekommer inom kommunen. För en del riksintressen pågår reviderings- och översynsarbete som kan innebära ändrade framtida anspråk. Länsstyrelsen vill särskilt peka på Trafikverkets översyn av riksintressen för kommunikationer avseende Götalandsbanan och nya stambanor.

Granskningsyttrandet från 2013 (KS 2008/125) påtalar behovet av tydliga ställningstaganden om hur riksintressen ska beaktas, en mer utförlig konsekvensbeskrivning som även tar upp sociala och ekonomiska konsekvenser, närmare studier av vissa riksintressanta miljöer för att känna till anpassningar inför detaljplanering, närmare studier av naturvärden inför bebyggelseutveckling vid Bulsjöån i Österbymo. Vidare bör ställningstaganden i Vindkraftplanen omprövas. I kommande arbete med kommunala ställningstaganden bör kommunens syn på nya nationella mål inom energiproduktion och Försvarsmaktens utpekade lågflygningområde Småländska höglandet beaktas.

Länsstyrelsen har även lämnat information om statliga och mellankommunala intressen som har särskild betydelse för Ydre kommun som redovisas nedan.

- Riksintressen
 - Anläggningar för kommunikation - järnväg
 - Riksintresse för friluftsliv
 - Översyn av riksintresseanspråk
- Riksintressen för kulturmiljö
 - Bostadsförsörjning
 - Regional utveckling
 - Social hållbarhet
 - Energi- och klimat

- Miljö kvalitetsnormer
 - Yt- och grundvatten
- Vattenförsörjning
- Klimatrelaterade risker i ÖP
- Klimatanpassning
- Totalförsvaret
- Skydd mot olyckor
- Markföroreningar
- Jordbruksmark
- Naturvård
- Friluftsliv
- Strandskydd
- Digitalisering

Översiktsplanens aktualitet i förhållande till kraven i Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

I tabellen nedan redogörs hur Ydre kommuns översiktsplan med tillägget Vindkraftsplan förhåller sig till gällande krav i Plan- och bygglagens 3 kapitel (3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §). Tabellen är färgkodad där grön färgkod innebär att kraven uppfylls, gul färg innebär att kraven uppfylls delvis eller till stor del, och röd färgkodning innebär att kraven inte uppfylls.

Uppfylls	Uppfylls delvis	Uppfylls inte
----------	-----------------	---------------

Lagrum	Krav	Bedömning och status
Plan- och bygglagen		
3 kap. 3 §	Kommunen ska redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av	Uppfylls delvis. Behov finns särskilt att se över markanvändning i Österbymo, samt se över

	mark- och vattenområden för hela kommunen.	utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LiS).
3 kap. 3 §	Grunddragen ska framgå av en karta.	Uppfylls delvis. Detaljnivå på kartmaterial behöver också ses över.
3 kap. 3 §	Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.	Uppfylls delvis. Utvecklingen utanför tätorterna är svagt beskrivet, och hur denna utveckling förhåller sig till riksintressen. En tydligare beskrivning av kulturmiljöer och hur dessa bevaras och stärks bör eftersträvas.
3 kap. 4 §	Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut om bland annat detaljplaner, förhandsbesked och bygglov.	Uppfylls delvis. Bättre underlag och ställningstaganden behöver tas inom följande områden: <ul style="list-style-type: none"> • Tydligare strategi för utveckling av områden med föreningar • Tydligare bedömning av risken vid transporter av farligt gods och ta fram en inriktning om skyddsavstånd och riskbedömning vid planering nära transportleder där farligt gods transporteras • Analysera farliga verksamheter

		<p>påverkan på den fysiska planeringen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inarbete mål och inriktningar för bostadsförsörjningen.
3 kap. 4 §	Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.	Delvis uppfyllt. Se över de tillkomna riksintressen som ej finns i befintlig översiktsplan.
3 kap. 4 §	Av planen ska det framgå hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses.	Delvis uppfyllt. Bättre underlag och ställningstaganden behöver framför allt tas fram utifrån preliminära naturvärdesinventeringar för områden som kan komma att bebyggas i anslutning till sjön Sommen och Bulsjöån.
3 kap. 4 §	Av planen ska det framgå hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas.	Uppfylls inte. Det framgår inte i översiktsplanen hur kommunen säkerställer att miljökvalitetsnormerna följs. Befintlig översiktsplan innehåller beskrivning av relevanta aspekter på miljökvalitets, utan att tydligt peka på aktuella miljökvalitetsnormer.
3 kap. 5 §	Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.	Delvis uppfyllt. Befintligt översiktsplan saknar utpekat behov av andra boendeformer än villor. Exempelvis bostäder för särskilda behov och flerbostadshus.

<p>3 kap. 5 §</p>	<p>Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.</p>	<p>Delvis uppfyllt.</p> <p>Sedan 2013 när befintlig översiktsplan antogs har många nationella och regionala planer uppdaterats och tillkommit.</p>
<p>3 kap. 5 §</p>	<p>Av översiktsplanen ska det framgå sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.</p>	<p>Uppfyllt. Men en aktualisering behöver göras för att återspegla den aktuella synen på exploatering i sådana lägen.</p>
<p>3 kap. 5 §</p>	<p>Av översiktsplanen ska kommunen syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade framgå, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.</p>	<p>Ej uppfyllt. Befintlig översiktsplan pekar inte på synen på risker, utan har endast identifierat vilka typer av risker som skulle kunna vara aktuella. Särskilt behöver man identifiera områden där den byggda miljön riskerar att skadas på grund av klimatrelaterade översvämningar, ras, skred och erosion.</p>
<p>3 kap. 5 §</p>	<p>Av översiktsplanen ska det även framgå sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.</p>	<p>Uppfyllt. Inga sådana områden eller verksamheter bedöms ha tillkommit efter att befintliga detaljplaner antogs.</p>

Samlad bedömning från samhällsbyggnadskontoret

Utifrån det presenterade underlaget gör samhällsbyggnadskontoret bedömningen att den nuvarande översiktsplanen, antagen 2013, fortfarande är aktuell och gällande. Däremot rekommenderas att en ny detaljplan tas fram under mandatperioden som ger ett bättre stöd till den fortsatta fysiska planeringen i kommunen. Med en ny översiktsplan säkerställs att samtliga lagrum i plan- och bygglagen uppfylls, och samtidigt säkerställs att politikens nya viljeinriktningar återspeglas i den översiktliga planeringen. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan har redan påbörjats, och bedömningen är att den ska kunna antas under 2026.